

Νομοσχέδιο Υπουργείου Παιδείας

Σύσταση Ακαδημιών Επαγγελματικής Κατάρτισης. Ένταξη των Ακαδημιών στο Σύστημα ΕΕΚ & άλλα θέματα επαγγελματικής κατάρτισης.

ΟΜΙΛΙΑ

Μερόπη Τζούφη / ειδική αγορήτρια

1. Εισαγωγή

Συζητάμε σήμερα ένα ακόμη νομοσχέδιο του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο εντάσσεται σε ένα συνολικό πολιτικό σχέδιο. Ένα σχέδιο που μεταμορφώνει σταδιακά το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα. Που αφαιρεί διαρκώς ευθύνες και εξουσίες από το κράτος, παραδίδοντας ολοένα και περισσότερες αρμοδιότητες στην αγορά και στους ιδιώτες. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, μεθοδικά και συστηματικά, έχει επιλέξει να ιδιωτικοποιήσει τη γνώση, να αποδυναμώσει το δημόσιο σχολείο, να υποβαθμίσει το πανεπιστήμιο και να εγκαταστήσει μέσα στην εκπαίδευση τη λογική του ανταγωνισμού, της «απασχολησιμότητας» και του επιχειρηματικού κέρδους.

Δεν πρόκειται για μεμονωμένες πρωτοβουλίες· είναι κομμάτια ενός ενιαίου παζλ: η Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής, οι συγχωνεύσεις σχολείων, η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, οι περικοπές στη χρηματοδότηση, η απορρύθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Όλα αυτά συνθέτουν μια πραγματικότητα που δεν κρύβεται πίσω από κανένα επικοινωνιακό σύνθημα περί «αναβάθμισης» ή «αριστείας». Αντί για αναβάθμιση, έχουμε συστηματική αποδόμηση και κατακερματισμό. Αντί για αριστεία, έχουμε αποκλεισμούς. Αντί για ενιαία παιδεία, έχουμε παράλληλα συστήματα άνισης αξίας.

Η Νέα Δημοκρατία προωθεί μια εκπαίδευση δύο ταχυτήτων:

- μία για όσους μπορούν να πληρώσουν - στα ιδιωτικά σχολεία, στα κολέγια, στα ιδιωτικά πανεπιστήμια,

- και μία για τους υπόλοιπους, που καλούνται να προσαρμοστούν, να αρκεστούν στα ελάχιστα, να εκπαιδευτούν για να εκτελούν και όχι για να σκέφτονται.

Στο πλαίσιο αυτό, το νομοσχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση δεν είναι ουδέτερο. Είναι ένας ακόμα κρίσιμος κρίκος μιας αλυσίδας ιδιωτικοποίησης, που ξεκινά από την πρωτοβάθμια και φτάνει μέχρι την ανώτατη εκπαίδευση.

Και με το νομοσχέδιο, η κυβέρνηση κάνει ένα ακόμα σημαντικό βήμα, ιδρύοντας και παραδίδοντας δημόσιες δομές επαγγελματικής κατάρτισης στις επιχειρήσεις, ενισχύοντας την εξάρτηση της εκπαίδευσης από την αγορά. Αυτή είναι η πραγματική στρατηγική: Ένα σχολείο που θα παράγει «ανθρώπινο κεφάλαιο», ένα πανεπιστήμιο που θα προσαρμόζεται στα επιχειρηματικά συμφέροντα, δομές κατάρτισης υποταγμένες στις ορέξεις των εργοδοτών. Και μια κοινωνία που θα μαθαίνει να ζει με λιγότερα δικαιώματα, λιγότερη ασφάλεια, λιγότερη δημοκρατία.

2. Η κατάσταση στη δημόσια εκπαίδευση

Το σχολικό έτος ξεκίνησε, αλλά για άλλη μια χρονιά η εικόνα στα δημόσια σχολεία της χώρας είναι απογοητευτική. Χιλιάδες εκπαιδευτικά κενά παραμένουν ακάλυπτα και εκατοντάδες σχολεία λειτουργούν χωρίς τους απαραίτητους εκπαιδευτικούς, με ελλείψεις σε βασικές ειδικότητες. Η «κανονικότητα» που επικαλείται η κυβέρνηση υπάρχει μόνο στα Δελτία Τύπου του Υπουργείου Παιδείας.

Τα ολόημερα προγράμματα υπολειτουργούν, με τους γονείς να καλούνται να καλύψουν οι ίδιοι το κόστος της δημιουργικής απασχόλησης. Στα λύκεια, η πίεση των εξετάσεων και η αβεβαιότητα για το νέο σύστημα εισαγωγής, η Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής και η συνεχής υποτίμηση του μορφωτικού ρόλου του σχολείου έχουν μετατρέψει τη μάθηση σε διαδικασία άγχους, όχι γνώσης. Οι εκπαιδευτικοί, που στηρίζουν καθημερινά τη δημόσια εκπαίδευση με τεράστιες προσωπικές θυσίες, βρίσκονται αντιμέτωποι με διαρκή απαξίωση: ασταθείς σχέσεις εργασίας, αξιολογήσεις που τιμωρούν αντί να ενισχύουν, έλλειψη ουσιαστικής επιμόρφωσης.

Οι αναπληρωτές και οι αναπληρώτριες συνεχίζουν να υποφέρουν και να ταξιδεύουν όλη την Ελλάδα, για να αναλάβουν υπηρεσία μια-δυο ημέρες μετά την ανακοίνωση της απόφασης. Υποαμείβονται και αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στο κόστος ζωής και διαβίωσης.

Παράλληλα, η Ειδική Αγωγή και η Παράλληλη Στήριξη λειτουργούν στο όριο της ασταθούς ισορροπίας. Χιλιάδες παιδιά με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ξεκινούν κάθε Σεπτέμβρη χωρίς να γνωρίζουν αν και πότε θα έχουν παράλληλη υποστήριξη.

Συχνά, ένας ή μια εκπαιδευτικός καλύπτουν τρία ή και τέσσερα παιδιά σε διαφορετικά σχολεία, ενώ οι περισσότεροι δουλεύουν με ετήσιες συμβάσεις, χωρίς σταθερότητα, χωρίς προοπτική. Οι οικογένειες πληρώνουν από την τσέπη τους για υπηρεσίες που θα έπρεπε να είναι δημόσιες και καθολικά διαθέσιμες.

Κι όμως, κάθε χρόνο ακούμε την ίδια υπόσχεση: «φέτος τα κενά θα καλυφθούν εγκαίρως». Πόσες φορές θα το ακούσουμε ακόμα; Για πόσο θα ακούμε δικαιολογίες για αυτή την αδικία απέναντι στα πιο ευάλωτα παιδιά της κοινωνίας μας; Η παράλληλη στήριξη έχει μετατραπεί σε ετήσιο πείραμα: κάθε χρόνο οι μαθητές αλλάζουν πρόσωπα, κάθε χρόνο οι γονείς αγωνιούν, κάθε χρόνο οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να προσαρμοστούν από την αρχή.

Αυτή η πολιτική δεν είναι τυχαία. Είναι επιλογή μιας κυβέρνησης που αντιμετωπίζει την ειδική αγωγή ως κόστος, όχι ως δικαίωμα. Που δεν πιστεύει στη συμπερίληψη, αλλά στη διαχείριση· στη «φιλανθρωπία», όχι στην ισότητα.

Αντίστοιχα, στα πανεπιστήμια, η εικόνα είναι εξίσου ανησυχητική. Η κρατική χρηματοδότηση έχει μειωθεί περίπου στο 40% από το 2019, ενώ οι ανάγκες αυξάνονται. Οι διοικητικές υπηρεσίες λειτουργούν οριακά, οι υποδομές απαξιώνονται, και το προσωπικό, είτε επιστημονικό είτε διοικητικό, καλείται να καλύψει τεράστια κενά.

Ταυτόχρονα, χιλιάδες νέες και νέοι αποκλείονται κάθε χρόνο από τα πανεπιστήμια λόγω της Ελάχιστης Βάσης Εισαγωγής - μιας ρύθμισης που αποδείχθηκε πως δεν στοχεύει στην ποιότητα των σπουδών, αλλά στη μείωση του αριθμού των φοιτητών και στη δημιουργία «πελατείας» για τα ιδιωτικά κολέγια και τα ιδιωτικά ΣΑΕΚ.

Και το επόμενο βήμα αυτής της πολιτικής το γνωρίζουμε ήδη: η ίδρυση των ιδιωτικών πανεπιστημίων, των λεγόμενων Νομικών Προσώπων Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, που έρχεται να επισημοποιήσει την ανισότητα και να κατακρημνίσει κάθε έννοια αριστείας. Ένα σύστημα όπου οι λίγοι θα έχουν πρόσβαση σε τίτλους, ενώ οι πολλοί θα παλεύουν για γνώσεις, επιδόσεις και επιβίωση.

Η κυβέρνηση μιλά για «ποικιλία» και «ανταγωνισμό», αλλά η αλήθεια είναι πως εγκαθιδρύει μια εκπαίδευση δύο ταχυτήτων, με κριτήριο το εισόδημα και όχι τη δυνατότητα. Αυτό είναι το πραγματικό υπόβαθρο του νομοσχεδίου που συζητούμε σήμερα. Η υποβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης είναι το έδαφος πάνω στο οποίο οικοδομείται η ιδιωτικοποίηση. Κι αυτό το βλέπουμε καθαρά και σήμερα, με το σχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση: ένα σχέδιο που πατά επάνω σε όλα τα προηγούμενα μέτρα, για να διαμορφώσει το επόμενο στάδιο της εκπαιδευτικής ανισότητας.

3. Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Η κυβέρνηση παρουσιάζει το νομοσχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση ως «μεγάλη μεταρρύθμιση» και ως βήμα «αναβάθμισης». Όμως πίσω από τα μεγάλα λόγια, κρύβεται μια βαθιά συντηρητική και ταξική μεταρρύθμιση, που αποδομεί ό,τι έχει απομείνει από τον δημόσιο χαρακτήρα της ΕΕΚ και τη μετατρέπει σε εργαλείο εξυπηρέτησης των εργοδοτικών συμφερόντων.

Οι υπό ίδρυση Ακαδημίες Επαγγελματικής Κατάρτισης δεν ιδρύονται για να ενισχύσουν το επίπεδο των γνώσεων ή την παιδαγωγική ποιότητα. Ιδρύονται για να παραχωρήσουν στις επιχειρήσεις άμεσο ρόλο στη διοίκηση, στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση της εκπαίδευσης. Πρόκειται για ένα μοντέλο που μεταφέρει κρίσιμες δημόσιες αρμοδιότητες στα ιδιωτικά συμφέροντα - χωρίς ουσιαστικό έλεγχο, χωρίς διαφάνεια, χωρίς εγγυήσεις.

Ο εργοδότης αποκτά πρόσβαση εκεί όπου θα έπρεπε να υπάρχει μόνο το δημόσιο συμφέρον: στην επιλογή συντονιστών, στην κατανομή των ειδικοτήτων, στη διαχείριση του εξοπλισμού και των πόρων, στην οργάνωση της μαθητείας και της πρακτικής. Η εκπαίδευση μετατρέπεται έτσι σε υποκατάστημα της αγοράς εργασίας, όχι σε χώρο καλλιέργειας δεξιοτήτων με κοινωνική και μορφωτική αξία.

Η κυβέρνηση ισχυρίζεται πως οι Ακαδημίες «θα καλύψουν το κενό ανάμεσα στην εκπαίδευση και την παραγωγή». Αλλά ποιο είναι αυτό το «κενό»; Η απάντηση είναι απλή: το κενό που η ίδια δημιούργησε, αποκλείοντας δεκάδες χιλιάδες νέες και νέους από τα πανεπιστήμια μέσω της Ελάχιστης Βάσης Εισαγωγής. Νέους που δεν απέτυχαν, αλλά αποκλείστηκαν από ένα σύστημα που δεν τους έδωσε δεύτερη ευκαιρία.

Και τώρα τους στέλνει σε σχολές όπου οι επιχειρήσεις θα ορίζουν το πρόγραμμα και το περιεχόμενο των σπουδών τους. Η κυβέρνηση ισχυρίζεται πως έτσι δημιουργείται ένας «παράλληλος δρόμος». Πρόκειται για ένα δρόμο που οδηγεί σε αδιέξοδο. Από τη μια πλευρά, τα πανεπιστήμια, τα δημόσια ΕΠΑΛ και οι δημόσιες ΣΑΕΚ (πρώην ΙΕΚ) που υποβαθμίζονται και υποστελεχώνονται. Από την άλλη, τα ιδιωτικά ΙΕΚ και οι υπό ίδρυση Ακαδημίες που θεσμοθετούνται για να λειτουργήσουν ως δημόσιες δομές ιδιωτικού δικαίου.

Το αποτέλεσμα είναι ένας τριπλός μηχανισμός άνισης μεταχείρισης: ταξικός, γεωγραφικός και επαγγελματικός. Το επιχείρημα ότι οι Ακαδημίες «θα φέρουν κοντά εκπαίδευση και απασχόληση» είναι παραπλανητικό. Γιατί η σχέση που οικοδομείται δεν είναι ισότιμη, αλλά σχέση υποταγής. Δεν πρόκειται για σύνδεση εκπαίδευσης και εργασίας· πρόκειται για εξαναγκασμό της εκπαίδευσης στις ανάγκες της αγοράς. Οι νέοι και οι νέες εκπαιδεύονται όχι για να μορφωθούν, αλλά για να προσαρμοστούν - γρήγορα, πρόχειρα και φτηνά - στις εκάστοτε απαιτήσεις των εργοδοτών. Ας δούμε όμως ορισμένα στοιχεία:

- Από το 2020 μέχρι το 2024, οι δημόσιες ΣΑΕΚ έχασαν περίπου 4.000 σπουδαστές, δηλαδή σχεδόν το 10% του συνόλου.
- Την ίδια στιγμή, οι ιδιωτικές σχολές κατέγραψαν αύξηση 28%, απορροφώντας το μεγαλύτερο μέρος των νέων που αποκλείστηκαν από την ανώτατη εκπαίδευση.
- Το 2020, οι δημόσιες δομές κάλυπταν το 53% των σπουδαστών της ΕΕΚ· σήμερα, μόλις το 44%. Η αγορά αναλαμβάνει το υπόλοιπο 56% - και μάλιστα με αυξανόμενο ρυθμό. Αυτή είναι η «επιτυχία» της κυβερνητικής πολιτικής.

Η μεταφορά της επαγγελματικής εκπαίδευσης από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα, με το κράτος να παρακολουθεί παθητικά και να χρηματοδοτεί έμμεσα αυτή την εξέλιξη. Και όλα αυτά βαφτίζονται «ευελιξία». Αλλά στην εκπαίδευση, η ευελιξία σημαίνει ανασφάλεια:

- ανασφάλεια για τους εκπαιδευτές, που δουλεύουν με προσωρινές συμβάσεις και χωρίς προοπτική·
- ανασφάλεια για τους σπουδαστές, που δεν ξέρουν αν το πτυχίο τους θα αναγνωρίζεται ή αν θα έχει αντίκρισμα στην αγορά·
- ανασφάλεια για την κοινωνία, που βλέπει να ξηλώνεται ένα δημόσιο δίκτυο εκπαίδευσης που χτίστηκε με κόπο δεκαετιών.

Η εμπλοκή των εργοδοτών στη διοίκηση των Ακαδημιών παρουσιάζεται ως «καινοτομία». Στην πραγματικότητα, είναι θεσμοθετημένη εξάρτηση. Γιατί ποιος θα καθορίσει ποιες ειδικότητες είναι «αναγκαίες»; Ποιος θα αποφασίσει ποιες σχολές θα λειτουργούν και ποιες θα κλείνουν; Η απάντηση βρίσκεται μέσα στο ίδιο το νομοσχέδιο: «οι δημόσιες σχολές που δεν συγκεντρώνουν 100 σπουδαστές θα συγχωνεύονται ή θα αναστέλλουν τη λειτουργία τους». Δηλαδή, οι περιφερειακές δομές της ΕΕΚ θα οδηγηθούν νομοτελειακά στο κλείσιμο. Εκεί όπου η αγορά δεν έχει συμφέρον, το κράτος αποσύρεται.

Η λεγόμενη «τοπική ανάπτυξη» μεταφράζεται έτσι σε εκπαιδευτική ερήμωση. Νησιά, ορεινοί νομοί, μικρές πόλεις μένουν χωρίς δημόσιες δομές κατάρτισης, ενώ οι νέοι καλούνται να μετακινηθούν ή να πληρώσουν ιδιώτες. Η κυβέρνηση χρησιμοποιεί τη γλώσσα της αποκέντρωσης για να προωθήσει μια πολιτική συγκέντρωσης πόρων και εξουσιών στα χέρια των επιχειρήσεων και των μεγάλων αστικών κέντρων.

Αυτή η πολιτική δημιουργεί μια νέα μορφή ανισότητας. Ανισότητα μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, μεταξύ κέντρου και περιφέρειας, μεταξύ σπουδαστών. Και η κυβέρνηση δεν προσπαθεί καν να το κρύψει: αναφέρεται ανοιχτά στην «προσαρμογή» της εκπαίδευσης στις ανάγκες της παραγωγής. Μόνο που οι ανάγκες αυτές δεν είναι πάντα ούτε δίκαιες ούτε βιώσιμες. Αυτό δεν είναι κατάρτιση· είναι προσομοίωση εργασιακής ομηρίας. Οι μαθητευόμενοι γίνονται πρακτικά φτηνοί εργαζόμενοι χωρίς δικαιώματα. Μόλις το 23% βρίσκει σταθερή εργασία μετά την πρακτική. Το υπόλοιπο 77% επιστρέφει στην ανεργία ή στην επισφάλεια.

Κι όμως, αυτό το μοντέλο η κυβέρνηση το παρουσιάζει ως «ευκαιρία». Η αλήθεια είναι πως οι Ακαδημίες Επαγγελματικής Κατάρτισης θα λειτουργήσουν ως εργαλεία φτηνής εργασίας για τις επιχειρήσεις. Με τον τρόπο αυτό, η κυβέρνηση θα έχει δημιουργήσει έναν παράλληλο, εργοδοτικό μηχανισμό εκπαίδευσης, που θα απορροφά τους νέους που αποκλείονται από τα πανεπιστήμια και θα τους διοχετεύει σε ευέλικτες, εφήμερες θέσεις. Κι εδώ βρίσκεται η μεγαλύτερη αντίφαση:

- Αντί η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση να λειτουργεί ως γέφυρα κοινωνικής ανόδου, μετατρέπεται σε μηχανισμό κοινωνικής αναπαραγωγής.
- Αντί να μειώνει τις ανισότητες, τις παγιώνει.
- Αντί να ενισχύει τη δημοκρατία στη γνώση, επιβάλλει την πειθαρχία της αγοράς.

Η εκπαίδευση δεν μπορεί να είναι υπόθεση των επιχειρήσεων. Η εκπαίδευση είναι υποχρέωση του κράτους και δικαίωμα του πολίτη. Και η κατάρτιση, αν θέλουμε να έχει αξία, πρέπει να στηρίζεται σε αρχές παιδαγωγικές, κοινωνικές και δημοκρατικές - όχι σε λογιστικά συμφέροντα.

Σε αυτή την πορεία, η Νέα Αριστερά λέει καθαρά:

- όχι στη μετατροπή της εκπαίδευσης σε προθάλαμο εργασιακής εκμετάλλευσης,
- όχι στη διάλυση της δημόσιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης,
- όχι στην ιδιωτικοποίηση της γνώσης.

4. Η πρόταση της Νέας Αριστεράς

Απέναντι σε αυτή την πολιτική που υποβαθμίζει τη δημόσια εκπαίδευση, η Νέα Αριστερά προτάσσει ένα άλλο όραμα - ένα όραμα για μια εκπαίδευση δημοκρατική, συμπεριληπτική, καθολική. Μια εκπαίδευση που μορφώνει και δεν ταξινομεί, που ενώνει και δεν διαχωρίζει, που χειραφετεί και δεν υποτάσσει.

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση μπορεί και πρέπει να αποτελέσει πυλώνα κοινωνικής ισότητας και ανάπτυξης, όχι μηχανισμό αναπαραγωγής φτηνής εργασίας. Για να γίνει αυτό, χρειάζεται σχέδιο, δημόσια ευθύνη, κοινωνική συμμετοχή και μακροπρόθεσμο όραμα - όχι αποσπασματικές ρυθμίσεις και πρόχειρες «ακαδημίες». Η Νέα Αριστερά υποστηρίζει ένα μοντέλο ΕΕΚ ενιαίο, δωρεάν και ισότιμο με την υπόλοιπη εκπαίδευση. Ένα μοντέλο που θα διασφαλίζει:

- σταθερή χρηματοδότηση,
- μόνιμο και αξιοπρεπώς αμειβόμενο προσωπικό,
- σύγχρονα προγράμματα σπουδών,
- διαρκή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών,
- πλήρη επαγγελματικά δικαιώματα για όλους τους αποφοίτους.

Η ΕΕΚ πρέπει να συνδέεται με την παραγωγή, αλλά με όρους κοινωνικού συμφέροντος, όχι με όρους κερδοφορίας. Να συνδέεται με την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, με την κοινωνική οικονομία, με την καινοτομία που σέβεται τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Να προσφέρει ευκαιρίες στους νέους να εξελιχθούν, να συνεχίσουν σπουδές, να χτίσουν επαγγελματική πορεία με ασφάλεια, με αξιοπρέπεια, με όραμα.

Η μαθητεία δεν μπορεί να είναι πεδίο εκμετάλλευσης. Πρέπει να είναι πραγματική μάθηση - με καθαρούς κανόνες, αμοιβή τουλάχιστον ίση με τον κατώτατο μισθό, πλήρη ασφάλιση, και παιδαγωγική εποπτεία. Οι σπουδαστές δεν είναι «ανθρώπινο κεφάλαιο». Είναι πολίτες με δικαίωμα στη γνώση και την εργασία. Αντί για αποσπασματικές «Ακαδημίες», χρειάζεται ενίσχυση των δημόσιων ΕΠΑΛ και ΣΑΕΚ με εξοπλισμό, προγράμματα, προσωπικό και υποστήριξη.

Αντί για διοικητική εξάρτηση από τους εργοδότες, χρειάζεται δημοκρατική συμμετοχή εκπαιδευτικών, μαθητών και τοπικών κοινοτήτων στη λήψη αποφάσεων. Αντί για κατακερματισμό ειδικοτήτων, χρειάζεται στρατηγικός σχεδιασμός, με βάση τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας και όχι τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες της αγοράς.

Η δική μας πρόταση δεν ξεκινά από το ερώτημα «τι χρειάζονται οι επιχειρήσεις», αλλά από το ερώτημα «τι χρειάζεται η κοινωνία». Χρειάζεται γνώση, δημιουργία, τεχνογνωσία, επαγγελματίες με κριτική σκέψη και συλλογική συνείδηση. Χρειάζεται εκπαίδευση που να ανοίγει δρόμους, όχι να βάζει ταμπέλες.

Και αυτό το όραμα δεν είναι ουτοπικό. Το έχουν υιοθετήσει χώρες της Ευρώπης, όπως η Φινλανδία και η Ολλανδία, όπου η επαγγελματική εκπαίδευση είναι ενσωματωμένη στο ενιαίο δημόσιο σύστημα, με κοινωνικό έλεγχο, με ισότιμη πρόσβαση, με δημόσια εποπτεία. Εκεί, οι μαθητευόμενοι δεν είναι φτηνοί εργαζόμενοι· είναι νέοι που μορφώνονται και συνδιαμορφώνουν το μέλλον της οικονομίας. Η Ελλάδα μπορεί να ακολουθήσει αυτό το παράδειγμα. Αρκεί να αλλάξει κατεύθυνση· να σταματήσει να βλέπει την εκπαίδευση ως εργαλείο και να τη δει ως δημόσιο αγαθό.

Είμαστε εδώ για να υπερασπιστούμε το δημόσιο σχολείο, το δημόσιο πανεπιστήμιο, τη δημόσια κατάρτιση. Για να πούμε όχι στους παράλληλους δρόμους της ανισότητας και να σε μια παιδεία που χωράει όλους. Η γνώση δεν είναι προνόμιο, είναι δικαίωμα. Και το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να το χαρίσει καμία κυβέρνηση, ούτε να το εμπορευτεί καμία αγορά. Είναι δικαίωμα συνταγματικά κατοχυρωμένο, κοινωνικά θεμελιωμένο, ιστορικά κερδισμένο με αγώνες.

Από τους δασκάλους που πήγαν να διδάξουν στα χωριά, μέχρι τους φοιτητές που αγωνίστηκαν για δημόσια και δωρεάν παιδεία· από τις γυναίκες που πάλεψαν για ίση πρόσβαση, μέχρι τα παιδιά των λαϊκών οικογενειών που έγιναν οι πρώτοι πτυχιούχοι της γενιάς τους.

Αυτή είναι η παράδοση που υπερασπιζόμαστε. Και απέναντι σε αυτή την παράδοση, η πολιτική της Νέας Δημοκρατίας είναι προσβολή. Προσβολή στο παρόν και στο μέλλον της κοινωνίας μας. Γιατί η παιδεία δεν είναι πεδίο κερδοφορίας. Είναι ο καθρέφτης της δημοκρατίας. Αν αφήσουμε τη δημόσια εκπαίδευση να καταρρεύσει, θα καταρρεύσει μαζί της και η δημοκρατία. Γιατί χωρίς ισότητα στη γνώση, δεν υπάρχει ισότητα στα δικαιώματα. Χωρίς ελευθερία στη μάθηση, δεν υπάρχει ελευθερία στην κοινωνία. Κι αυτό το γνωρίζουμε καλά όσοι πιστεύουμε στην Αριστερά, στην κοινωνική δικαιοσύνη, στην αλληλεγγύη.

Η Νέα Αριστερά καταψηφίζει το παρόν νομοσχέδιο. Το καταψηφίζει γιατί αντιστρατεύεται τη δημόσια παιδεία, γιατί απαξιώνει τους εκπαιδευτικούς, γιατί εγκλωβίζει τη νεολαία σε ένα σύστημα ανισότητας και υποταγής. Το καταψηφίζει γιατί βλέπει την Επαγγελματική Εκπαίδευση όχι ως πεδίο γνώσης και εξέλιξης, αλλά ως μηχανισμό φτηνού εργατικού δυναμικού. Και κυρίως το καταψηφίζει γιατί πιστεύει ότι ο ρόλος της πολιτείας είναι να μορφώνει ελεύθερους πολίτες, όχι υπάκουους υπαλλήλους.

Θα συνεχίσουμε, μαζί με τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές, τους φοιτητές, τους σπουδαστές και τους γονείς, να υπερασπιζόμαστε το δικαίωμα όλων στη μόρφωση. Θα συνεχίσουμε να παλεύουμε για ένα σχολείο που δεν θα μετρά τη γνώση με μόρια, αλλά με αξία.

Για ένα πανεπιστήμιο που θα υπηρετεί την κοινωνία, όχι τα επιχειρηματικά συμφέροντα. Για μια κατάρτιση που θα δίνει δεξιότητες και αξιοπρέπεια, όχι υπακοή και φόβο. Γιατί αυτό είναι το χρέος μας απέναντι στη νέα γενιά: να της αφήσουμε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που δεν θα περιορίζει, αλλά θα απελευθερώνει. Να της αφήσουμε μια παιδεία που θα εμπνέει, όχι θα εξαντλεί.

Η γνώση είναι δύναμη και η παιδεία ελευθερία. Και η ελευθερία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν χαρίζεται - κατακτάται.